

Menukaart Laaggeletterdheid voor basisscholen in de regio Rivierenland (versie oktober 2023)

1. Strategie ontwikkelen

Activiteit	Materiaal	Ondersteuning ¹	Kosten
<p>Oriënterend gesprek</p> <p>Wie: directeur, ib'-er, zorgcoördinator, coördinator Brede School, logopedist, GS-adviseur en/of JGZverpleegkundige</p> <p>Doel: vraag van de school helder krijgen</p> <p>Wat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Herken je het probleem? Waar loop je als school tegenaan? • Inschatten hoeveel ouders mogelijk laaggeletterd zijn • Wat kan de rol van de school zijn? • Wat doet de school al? • Menukaart: mogelijke activiteiten + beschikbare ondersteuning • Wensen / mogelijkheden van de school 	<p>Menukaart laaggeletterdheid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stichting Lezen en Schrijven • ROC Rivor • GGD Gelderland-Zuid • Bibliotheek Rivierenland 	<p>Kosteloos</p>
<p>Plan van aanpak opstellen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • concrete doelen • concrete activiteiten • communicatieplan: hoe en wanneer informeren en betrekken van medewerkers en ouders; onderwerp agenderen bij bestaande overleggen • tijdpad opstellen 	<p>Stappenplan 'aanpak laaggeletterdheid bij ouders' van de Stichting Lezen en Schrijven</p> <p>Of deze link: https://www.bibliotheeknetwerk.nl/sites/default/files/documents/bbv_stappenplan_aanpak_laaggeletterdheid_bij_ouderslens.pdf</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stichting Lezen en Schrijven • ROC Rivor • GGD Gelderland-Zuid • Bibliotheek Rivierenland 	<p>Kosteloos</p>

¹ Waar meerdere organisaties worden genoemd kiest u voor de contactpersoon waar u al mee bekend bent. Zie bijlage voor contactpersonen en contactgegevens.

<ul style="list-style-type: none"> • benoemen van een aandachtsfunctionaris laaggeletterdheid • plan voor borging <p>Draagvlak creëren: bespreken van plan van aanpak met teamleiders, oudercommissie, medezeggenschapsraad</p>			
<p>Optie:</p> <p>Aansluiten bij het Taalakkoord voor Geletterdheid Rivierenland: diverse organisaties stimuleren elkaar om een bijdrage te leveren aan het bestrijden van laaggeletterdheid in de regio</p>	<p>https://basisvaardigheden.nl/sites/default/files/2021-08/AMRRivierenland_Regioplan_laaggeletterdheid.pdf</p>		<p>Kosteloos</p>

2. Bewustwording en draagvlak creëren bij medewerkers en ouders

Activiteit	Materiaal	Ondersteuning	Kosten
<p>E-learning voor medewerkers</p>	<p>E-learning voor medewerkers</p> <p>Of deze link: https://www.lezenenschrijven.nl/wat-doen-wij/oplossing-voor-je-vraagstuk/e-learning-aanpak-van-laaggeletterdheid?gclid=EAIaIQobChMI0bG9ys6H-QIVB9Z3Ch0bLAYFEAYASAAEgKsdvD_BwE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stichting Lezen en Schrijven 	<p>Kosteloos</p>
<p>Algemene voorlichting aan medewerkers: wat houdt laaggeletterdheid in, hoe vaak komt het voor, wat kun je er aan doen, ervaringen van een taalambassadeur (ervaringsdeskundige)</p> <p>Doelen: bewustwording van bestaan en impact laaggeletterdheid herkennen van signalen laaggeletterdheid</p> <p>Zo mogelijk de vraag bundelen via een koepel of meerdere scholen tegelijkertijd.</p>	<p>Algemeen informatiepakket: factsheet laaggeletterdheid, herkenningswijzer, taalaanbod</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stichting Lezen en Schrijven • ROC Nijmegen • GGD Gelderland-Zuid • Bibliotheek Gelderland-Zuid • Bindkracht10 • Altijd in samenwerking met een taalambassadeur 	<ul style="list-style-type: none"> • Stichting Lezen en Schrijven • ROC Rivor • GGD Gelderland-Zuid • Bibliotheek Rivierenland <p>Altijd in samenwerking met een taalambassadeur.</p>	<p>Vrijwilligersvergoeding voor ambassadeur: € 5,00 per uur</p> <p>Daarnaast een kilometervergoeding van 19 cent per kilometer.</p>

<p>Webinar Aanpak van laaggeletterdheid</p> <p>Zo mogelijk de vraag bundelen via een koepel of meerdere scholen tegelijkertijd.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Stichting Lezen en Schrijven 	<p>Kosteloos</p>
---	--	--	------------------

3. Medewerkers signaleren welke ouders laaggeletterd zijn, maken dit bespreekbaar en verwijzen naar passend taalaanbod

Activiteit	Materiaal	Ondersteuning	Kosten
<p>Afspraken maken over:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bijhouden van signalen en verwijzingen • Wie het beste ouders kan aanspreken • Bijhouden van signalen en verwijzingen • Regelmatig agenderen van het bespreken van ervaringen 	<p>Stappenplan 'Aanpak laaggeletterdheid bij ouders' van de Stichting Lezen en Schrijven</p> <p>Of deze link: https://www.bibliotheeknetwerk.nl/sites/default/files/documents/bb_v_stappenplan_aanpak_laaggeletterdheid_bij_ouderslens.pdf</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stichting Lezen en Schrijven • ROC Rivor • GGD Gelderland-Zuid • Bibliotheek Rivierenland 	<p>Kosteloos</p>
<p>Materialen over signaleren en verwijzen verspreiden (voor zover bij stap 2 nog niet gebeurd)</p>	<p>Algemeen informatiepakket: factsheet laaggeletterdheid, herkenningwijzer, taalaanbod</p> <p>https://www.lezenenschrijven.nl/over-laaggeletterdheid/herkennen-en-bespreken</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stichting Lezen en Schrijven • ROC Rivor • GGD Gelderland-Zuid • Bibliotheek Rivierenland 	<p>Kosteloos</p>
<p>Workshop voor scholen (bovenschools) als vervolg op de algemene voorlichting.</p> <p>Optie 1: bespreekbaar maken van laaggeletterdheid en verwijzen a.d.h.v. casuïstiek</p> <p>Doelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bespreekbaar kunnen maken van laaggeletterdheid • doorverwijzen naar aanbod in de regio 	<p>Tijdens de training krijgen deelnemers eventueel benodigd materiaal uitgereikt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stichting Lezen en Schrijven 	<p>In overleg</p>
<p>Workshop voor scholen (bovenschools) als vervolg op de algemene voorlichting.</p> <p>Optie 2: bespreekbaar maken van laaggeletterdheid en verwijzen door gesprekken te oefenen met acteur.</p> <p>Doelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bespreekbaar kunnen maken van laaggeletterdheid • doorverwijzen naar aanbod in de regio 	<p>Tijdens de training krijgen deelnemers eventueel benodigd materiaal uitgereikt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stichting Lezen en Schrijven 	<p>Ongeveer € 550,- per training (kosten acteur)</p>

4. Communicatie met ouders vereenvoudigen

Activiteit	Materiaal	Ondersteuning	Kosten
In kaart brengen welke schriftelijke informatie voor ouders bestemd is en wat het taalniveau van het materiaal is: schoolgids, website, ouderportaal, nieuwsbrieven, uitnodigingen.	<p>Accessibility Tool om teksten/woorden te checken op taalniveau</p> <p>Checken of bepaalde woorden taalniveau B1 of A2 zijn: zoekeenvoudigewoorden.nl</p> <p>Of zie https://www.bureautaal.nl/ (hieraan zijn kosten verbinden).</p>	In overleg kunnen we een taalambassadeur (ervaringsdeskundige) vanuit Stichting ABC vragen om tekst te beoordelen vanuit het perspectief van een laaggeletterde. (vergoeding €5,00 per uur)	Kosteloos Afhankelijk van keuze (indien wel kosten, zie vermelding)
Een taalambassadeur (ervaringsdeskundige) kan brieven, schoolgids, website, digitaal portaal e.d. beoordelen vanuit het perspectief van een laaggeletterde.	N.v.t.	<ul style="list-style-type: none"> ROC Rivor Vrijwilligers-vergoeding voor ambassadeur: € 5,00 per uur 	Vrijwilligers-vergoeding voor ambassadeur: € 5,00 per uur
Aanpassen schriftelijke communicatie	A4 Tips over eenvoudige communicatie	<ul style="list-style-type: none"> GGD Gelderland-Zuid 	Kosteloos
Aanpassen mondelinge communicatie	A4 Tips over eenvoudige communicatie	<ul style="list-style-type: none"> GGD Gelderland-Zuid 	Kosteloos

5. (Optie) Faciliteren taalaanbod voor ouders op school

Bij een vraag van een individuele ouder (volwassene) volgt via het Taalhuis of via ROC Rivor een intake gesprek met een professional en dan komt er op maat een vervolg.

Via Taalzoeker is er een overzicht van aanbod van onderwijs voor volwassenen; een specifieke taalkaart met aanbod in Rivierenland kan op verzoek worden toegezonden. Wanneer er een vraag is vanuit school gericht op een groep (ouders) dan volgt er een gesprek op maat, klik hier voor [contactgegevens](#).

Activiteit	Materiaal	Ondersteuning	Kosten
Bij een vraag van een individuele ouder volgt via het Taalhuis (Digi-taalhuis of Leerhuis) of via ROC Rivor een intakegesprek met een professional en dan komt er op maat een vervolg.		<ul style="list-style-type: none"> Digi-taalhuis Leerhuis 	
'Voor jou en je kind!': cursus voor ouders die moeite hebben met taal en daardoor minder betrokken zijn bij school. Ouders leren onder andere hoe ze de taalontwikkeling van hun kind kunnen stimuleren en hoe ze kunnen helpen met huiswerk. Doelen: <ul style="list-style-type: none"> • vergroten ouderbetrokkenheid • drempel verlagen naar deelname • regulier taaltraject 	<p>Lesmateriaal "Voor jou en je kind" uitgesplitst naar 2-5 jarigen en 6-12 jarigen</p> <p>https://www.lezenenschrijven.nl/wat-doen-wij/oplossing-voor-je-vraagstuk/voor-jou-en-je-kind</p>	<ul style="list-style-type: none"> Stichting Lezen en Schrijven 	In overleg

<p>Cursus gezondheidsvaardigheden (minimaal 8 deelnemers)</p> <p>Doel: vergroten gezondheidsvaardigheden</p> <ul style="list-style-type: none"> • deelnemer weet wat gezondheidsvaardigheden zijn en wanneer hij die nodig heeft. • deelnemer heeft kennis van gezonde leefstijl en begrijpt dat zijn/haar leefstijl invloed heeft op zijn/haar gezondheid. • deelnemer weet wat hij/zij moet doen om zijn/haar gezondheid te verbeteren/te behouden. • deelnemer weet waar hij informatie bv. over medicijngebruik kan vinden • deelnemer kan een gesprek met een huisarts voorbereiden en durft uitleg te vragen als hij/zij iets niet begrijpt. <p>Nevendoel: drempel verlagen naar deelname aan een regulier taaltraject.</p>	<p>Lesmateriaal 'Succes'</p> <p>En 'Voel je goed!': materiaal om te werken aan gezond eten en meer bewegen. Zie link: https://www.lezenenschrijven.nl/wat-doen-wij/oplossing-voor-je-vraagstuk/voel-je-goed</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ROC Rivor (onder voorbehoud van financiering) 	
<p>Cursus basisvaardigheden (bij minimaal 8 deelnemers)</p> <p>Inhoud: Nederlands, rekenen en digitale vaardigheden.</p> <p>Deelnemers leren wat ze willen of moeten leren. Ze werken in eigen tempo en niveau.</p> <p>Doel: deelnemers kunnen beter lezen, schrijven, rekenen of met de computer omgaan.</p>	<p>Cursusmateriaal van het ROC/ cursusmateriaal Stichting Lezen en schrijven.</p> <p>Laaggeletterden kunnen op verschillende locaties lessen volgen. In Tiel, Zaltbommel en Culemborg ook op de avond.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ROC Rivor 	<p>Deelname cursus: € 50,- boeken en materialengeld per persoon</p>
<p>Voorbeelden: post lezen; formulieren invullen; een e-mail sturen; iets opzoeken op internet; geldzaken regelen, omgaan met maten, gewichten en procenten</p>	<p>Lessen kunnen zowel groepsgewijs als individueel in een leerpunt gegeven worden. Altijd door bevoegde docenten, soms met ondersteuning van vrijwilligers en stagiaires</p> <p>Indien de behoefte bestaat dan kan er op maat worden nagegaan wat mogelijkheden zijn. Soms les op het ROC / soms via een taalmaatje/ soms in de wijk in een taalgroep</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ROC Rivor • Taalhuizen in West Maas en Waal, • Geldermalsen en Culemborg • Tiel aan de gezonde zijde/ ROC Rivor 	

Taalgroepen Tiel aan de gezonde zijde.	Binnen het project Tiel aan de gezonde zijde zijn in een aantal wijken in Tiel lesgroepen gestart rondom het thema Taal en Gezondheid		
Cursus Klik en Tik (minimaal 4 deelnemers) Inhoud: In 6 bijeenkomsten leren deelnemers de basisbeginselen van het omgaan met computer en internet. Op basis van een intake volgen mensen hun eigen leerroute. Doel: Vergroten digitale basisvaardigheden	Er wordt gewerkt met materiaal van oefenen.nl	<ul style="list-style-type: none"> Bibliotheek Rivierenland 	
Cursus Digisterker (minimaal 4 deelnemers) Inhoud: In 4 bijeenkomsten leren deelnemers hun weg te vinden op sites van de overheid. Ze leren hun DigiD aanvragen en te gebruiken. Doel: Vergroten digitale basisvaardigheden		<ul style="list-style-type: none"> Bibliotheek Rivierenland 	

**6. Aanvullend en verrijkend aanbod om laaggeletterdheid bij kinderen te voorkomen
Waar mogelijk combineren met het stimuleren van laaggeletterde ouders om taalles te gaan volgen**

Activiteit	Materiaal	Ondersteuning	Kosten
<p>Boekstart</p> <p>Inhoud: Gratis BoekStartkoffertje en lidmaatschap van de Bibliotheek. Men ontvangt een BoekStartbon vanuit de gemeente om het koffertje op te halen. Bij het 5 maanden consult op het consultatiebureau wordt men gewezen op de bon en is er extra aandacht voor.</p> <p>☐ Boekstartbijeenkomsten vanuit de Bieb ☐ Rondleiding in de bieb.</p> <p>Op het consultatiebureau in verschillende gemeenten wordt gewerkt met een boekstart-coach (laagdrempelig in gesprek met ouders).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Leeskoffertje voor ouders die net een kind hebben gekregen Collectie voor de kinderopvang <p>Zie boekstartpro.nl</p>	<ul style="list-style-type: none"> Bibliotheek Rivierenland 	Kosteloos (basisfinanciering)

<p>Opstellen voorleesplan</p> <ul style="list-style-type: none"> • deskundigheidsbevordering • bewustwording rondom taal/spraakontwikkeling <p>Doelen: baby's en peuters al vroeg in aanraking laten komen met (voor)lezen en boekjes</p>			
<p>De Bibliotheek Op School (dBos) (BO en VO)</p> <p>Bos bestaat uit 3 onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deskundigheidsbevordering • Collectie • Monitor van waaruit inzet wordt bepaald <p>Leescoaches komen hiervoor op locatie.</p> <p>Inhoud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lesactiviteiten rondom leesplezier en bevordering richting kinderen • extra ondersteuning taalzwakke kinderen schoolbreed • deskundigheidsbevordering richting team Ouder/kind-activiteiten in groep 1/2/3 <p>Doel: een landelijke aanpak voor het basisonderwijs, waarin bibliotheken en scholen structureel samenwerken aan taalontwikkeling en leesbevordering van kinderen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Collectie boeken op school • Digitaal portaal 	<ul style="list-style-type: none"> • Bibliotheek Rivierenland 	<p>Bijdrage door school per leerling variërend per gemeente</p>
<p>Leesplezier thuis</p> <p>Op doorverwijzing van IB-er, leerkracht of jeugdverpleegkundige komen leescoaches in het gezin, achter de voordeur, om ouders handvatten te geven in het creëren van een taalrijke thuisomgeving.</p>			
<p>Voorleesexpress Tiel, Voorleesexpress Maas en Waal en Voorleescorso Culemborg Vrijwilligers bouwen thuis een voorleesritueel op in (taalarme) gezinnen waar dit gewenst/nodig is.</p>	<p>Voorleesexpress Tiel en Voorleesexpress Maas en Waal Voorleescorso Culemborg</p> <p>https://elkwelzijn.nl/opgroeien-en-opvoeden/voorleescorso/ http://voorleesexpress.nl</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bibliotheek Rivierenland • ELK Welzijn 	<p>Kosteloos: gezinnen moeten voldoen aan specifieke voorwaarden om geselecteerd te worden.</p>

Mogelijk vervolg: deelname ouders aan Voor jou en je kind .

7. Borgen in beleid

Activiteit	Materiaal	Ondersteuning	Kosten
<p>Aandacht voor laaggeletterdheid in beleidsplannen en scholingsplan (nieuwe) medewerkers opnemen.</p> <ul style="list-style-type: none">- Thema laaggeletterdheid op de agenda van het team houden- Thema laaggeletterdheid onder de aandacht van ouders houden- Activiteiten organiseren tijdens Kinderboekenweek, voorleesdagen, week van de alfabetisering <p>Bijhouden en doorspelen van actuele informatie, nieuwe materialen</p>	<p>Stappenplan 'Aanpak laaggeletterdheid bij ouders' van de Stichting Lezen en Schrijven</p> <p>Of deze link: https://www.bibliotheeknetwerk.nl/sites/default/files/documents/bbv_stappenplan_aanpak_laaggeletterdheid_bij_ouderslens.pdf</p>	<ul style="list-style-type: none">• Stichting Lezen en Schrijven• ROC Rivior• GGD Gelderland-Zuid• Bibliotheek Rivierenland	Kosteloos
<p>Regelmatig evalueren en waar nodig bijstellen van het plan van aanpak</p>		<ul style="list-style-type: none">• Stichting Lezen en Schrijven• ROC Rivior• GGD Gelderland-Zuid• Bibliotheek Rivierenland	Kosteloos

Bibliotheek Rivierenland

Petra Heimeriks Ontwikkeladviseur Educatie

E: petra.heimeriks@bibliotheekrivierenland.nl

T: 0344 - 639942

Stichting Lezen en Schrijven

Silke Walraven, adviseur

E: silkewalraven@lezenenschrijven.nl

T: 06-86845751

ROC Rivor, Team Educatie

Lisanne Veraart, Projectleider Volwasseneneducatie & Inburgering

E: lisanneveraart@ROCrivor.nl of marjonvandeven@rocrivor.nl

T: 0344-656339/ 06- 18571963

GGD Gelderland-Zuid, afdeling Gezond Leven

Bernadette Janssen; Gezonde School, themaspecialist laaggeletterdheid

E: bjanssen@ggd gelderland zuid.nl

T: 06 - 15603148

Samenwerkingen (Digi)Taal/Leerhuizen

West Betuwe

Samenwerking tussen ROC Rivor, Bibliotheek Rivierenland, GGD Gelderland-Zuid, Gemeente Geldermalsen, Vluchtelingenwerk Oost-Nederland en Welzijn Geldermalsen.

Het Digi-Taalhuis is op maandag en woensdag open van 13.00 – 14.30 uur en zit in Bibliotheek Geldermalsen op de 1e etage (in MFC De Pluk).

Contactpersoon is Welmoed Homan. Zie www.taalhuisgeldermalsen.nl

T: 06 – 20 29 31 49 /

E: <mailto:taalhuis.geldermalsen@bibliotheekrivierenland.nl>

West Maas en Waal

Samenwerking tussen ROC Rivor, Bibliotheek Rivierenland, GGD Gelderland-Zuid, Gemeente West Maas en Waal, Vluchtelingenwerk Oost-Nederland, Sociom, Werkcoöperatie West Maas en Waal en de Maas & Waal Academie.

Het Digi-Taalhuis is op maandag van 10.45 – 11.45 uur en woensdag 09.00 – 12.00 uur open en zit in Bibliotheek Beneden-Leeuwen (in MFA De Rosmolen).

Contactpersoon is Marianne Herckenrath. Zie www.taalhuiswestmaasenwaal.nl.

T: 06 – 23 12 87 94

E: <mailto:taalhuis.westmaasenwaal@bibliotheekrivierenland.nl>

Culemborg

Samenwerking tussen ROC Rivor, Bibliotheek Rivierenland, Gemeente Culemborg, Vluchtelingenwerk Oost-Nederland en Elk Welzijn.

Het Leerhuis is van maandag t/m donderdag open van 08.30 – 15.00 uur en vrijdag van 08.30 - 12.00 uur) en zit in Wijkcentrum de Salaamander in Culemborg.

Contactpersonen zijn Jolanda Slobbe en Vera Both. Zie www.leerhuisculemborg.nl.

T: 0345 - 77 81 35

E: <mailto:info@leerhuisculemborg.nl>

Tiel

Samenwerking tussen ROC Rivor, Bibliotheek Rivierenland, Gemeente Tiel, Vluchtelingenwerk Oost-Nederland, Mozaïek Welzijn, STMR, Werkzaam Rivierenland, UWV, Ziekenhuis Rivierenland.

Het Leerhuis is op dinsdag open van 14.00-16.00 uur en zit in de Bibliotheek bij Zinder Tiel.

Contactpersoon is Wilma Huntink (docent) of Brenda Leenders (coördinator).

T: Wilma : 06 – 24 82 75 31

T: Brenda: 06 – 22 92 05 46

E: <mailto:leerhuis@tiel.nl>

Zaltbommel

Samenwerking tussen ROC Rivor, Bibliotheek Rivierenland, Gemeente Zaltbommel en Stichting Kompas.

Het Leerhuis Zaltbommel is open op maandag van 13.00 – 17.00 uur en woensdag van 09.00 – 12.30 uur en zit in Brede school de Waluwe.

Contactpersoon is Joke Verkuijden.

T: 06 – 44 61 41 37

E: <mailto:info@leerhuiszaltbommel.nl>

Maasdriel

Samenwerking tussen Koning Willem I College, ROC Rivor, Bibliotheek Rivierenland, Gemeente Maasdriel, Stichting Kompas, Welzijn Bommelerwaard, Vluchtelingenwerk Oost-Nederland.

Taalhuis Maasdriel zit in de bibliotheek Kerkdriel.

Contactpersoon is Ellen Bloemscheer.

T: 06 - 29 46 23 18

E: <mailto:leerpuntmaasdriel@kw1c.nl>